

Preambulum az idegenjogi szakigazgatás rendszerében

Preamble to the system of specialised aliens' rights administration

Hautzinger Zoltán

Dr. PhD, oktatási dékánhelyettes, tanszékvezető egyetemi docens, rendőr ezredes
Nemzeti Közszerződési Egyetem,
Rendészettudományi Kar
hautzinger.zoltan@uni-nke.hu

Absztrakt

Cél: E tanulmány célja bemutatni – a magyar jogtörténetben 1903-tól napjainkig megalkotott idegenrendészeti jogszabályok preambulumainak ismertetése mellett – a harmadik országbeli állampolgárok beutazására és tartózkodására vonatkozó általános szabályokról szóló 2023. évi XC. törvény preambulumát.

Módszertan: A tanulmány számba veszi a külföldiek beutazására és tartózkodására alkotott jogszabályok preambulumai szövegezésének gyakorlatát, nyelvtani és logikai szempontok szerint összeveti a harmadik országbeli állampolgárok beutazására és tartózkodására vonatkozó általános szabályokról szóló 2023. évi XC. törvényt bevezető szöveg egyes mondatait az e törvényben, valamint más jogszabályok, különösen Magyarország Alaptörvényében meglévő normatív rendelkezéseivel.

Megállapítások: A harmadik országbeli állampolgárok beutazására és tartózkodására vonatkozó általános szabályokról szóló 2023. évi XC. törvény preambuluma a jogalkotásban eddig megszokottakhoz képest szokatlan tartalommal vezet be a törvény normatív rendelkezéseit. Ugyanakkor e tartalom önmagában nem, kizárólag a jogot és kötelezettséget megállapító egyes jogszabályi (alaptörvényi, törvényi, rendeleti) szabályozás tükrében vizsgálható.

Érték: A tanulmány értéke felhívni a figyelmet arra, hogy a jogalkotás rendszerében normatív erővel csak az egyes jogszabályok konkrét rendelkezései

A szerző a kéziratot magyar nyelven nyújtotta be. Benyújtás: 2024. 05. 13. Elfogadás: 2024. 05. 16.

bírnak, az egyes jogszabályokat bevezető szövegek, preambulumok e jogszabályi rendelkezések értelmezéséhez járulhatnak hozzá.

Kulcsszavak: jogértelmezés, idegenjog, idegenrendészet, vendégmunkás

Abstract

Aim: The aim of this paper is to present - in addition to the preambles of the legislation on alien policy from 1903 to the present day - the preamble of Act XC of 2023 on the General Rules for the Entry and Residence of Third-Country Nationals.

Methodology: This study considers the practice of the specifications of the preambles of the legislations on the entry and residence of foreigners, and compares, according to grammatical and logical criteria, the certain sentences of the introductory text of Act XC of 2023 on the General Rules for the Entry and Residence of Third-Country Nationals with the normative provisions of this Act and other legislations, in particular the Fundamental Law of Hungary.

Findings: The preamble of Act XC of 2023 on the General Rules for the Entry and Residence of Third-Country Nationals introduces the normative provisions of the Act with an unusual content compared to the legislation so far. This content cannot, however, be examined in isolation, but only in the light of the specific legal provisions (constitutional, statutory, regulatory) establishing rights and obligations.

Value: The value of the study is to draw attention to the fact that in the system of legislation, only the specific provisions of individual pieces of legislation have normative force, and that the texts and preambles introducing individual pieces of legislation can contribute to the interpretation of these legislative provisions.

Keywords: interpretation of law, foreign law, alien policy, migrant worker

Bevezetés

A harmadik országbeli állampolgárok beutazására és tartózkodására vonatkozó általános szabályokról szóló 2023. évi XC. törvény (továbbiakban: Btátv.) a magyar jogtörténet tizenharmadik olyan önálló, kódex erejű jogforrása, amelynek célja normatív keretekbe foglalni a külföldiek magyarországi beutazásának és tartózkodásának alapvető feltételeit.

A Corpus Iuris Hungarici sorában az első úgynevezett idegenrendészeti törvény a külföldieknek a magyar korona országai területén való lakhatásáról szóló

1903. évi törvénycikk volt, amely a magyar jog évszázados jogi fejlődése eredményeként azt a küldetést töltötte be, hogy az addig a külföldiekre vonatkozó, más-más jogszabályokban meglévő szabályozási területeket egy törvénybe egyesített módon adja közre. E törvény rendelkezései – ide értve annak átfogó módosítását jelentő, egyben a Külföldieket Ellenőrző Országos Központi Hatóságot létrehozó törvény¹ rendelkezései is – több évtizeden keresztül voltak életben, és csak az 1950-es évek derekán, a szocialista jogalkotás sajátos eszközeként megalkotott, a külföldiek be- és kiutazásáról, valamint az ország területén való tartózkodásról szóló 17/1954. (III. 10.) sz. MT rendelettel veszítették hatályukat. Az ötvenes évek szigorú idegenrendészeti szabályozása bő egy évtized elteltével egy újabb rendelet² révén némileg enyhült, sőt egy-két alapjogi szabály is megfogalmazásra került. A rendeleti jogalkotás magasabb szintjét – igaz, a törvényi jogforrási minőséget el nem érő, de az adott korban magasabb jogszabálynak minősülő – a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa által megalkotott, a külföldiek magyarországi tartózkodásáról szóló 1982. évi 19. törvényerejű rendelet jelentette.

A külföldiek beutazására vonatkozó jogi szabályozás törvényi formájának ismételt megválasztására a rendszerváltoztatás évétől került sor. Ennek első futára a ki- és bevándorlásról szóló 1989. évi XXIX. törvény volt, amely esetében már megalkotásakor látható volt, hogy – az 1982. évi tvr. hatályban maradása mellett – rendszertanilag indokolatlan módon foglalkozik a kivándorlás mellett a külföldiek bevándorlására vonatkozó részletszabályokkal. Emiatt vált szükségessé, viszonylag rövid időn belül, egy integrált kódex, a külföldiek beutazásáról, magyarországi tartózkodásáról és a bevándorlásról szóló 1993. évi LXXXVI. törvény megalkotása.

Továbbá a külföldieket érintő 1990-es jogalkotás az idegenrendészeti területen túlmenően magával hozta a menedékjogi szabályok első törvényi kodifikálását³ is, valamint – az évszázad végén – közel hetven év elteltével az általános idegenrendészeti hatóság újraértelmezését is.⁴ Mindezek ellenére az 1993. évi idegenrendészeti szabályozás sem volt hosszú ideig hatályban. Ennek oka többek között a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal mint egységes idegenrendészeti és menekültügyi feladatok ellátásért felelős szervezet kialakítása volt, amely a külföldiek beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2001. évi XXXIX.

1 A külföldieknek a magyar korona országai területén lakhatásáról szóló 1903:V. tc. egyes rendelkezéseinek módosításáról szóló 1930. évi XXVIII. törvénycikk.

2 A külföldiek be- és kiutazásáról, valamint az ország területén való tartózkodásáról szóló 24/1966. (IX. 25.) Korm. rendelet.

3 A menedékjogról szóló 1997. évi CXXXIX. törvény.

4 Vö. a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatalról szóló 162/1999. (XI. 19.) Korm. rendelettel.

törvény elfogadásával, valamint a menedékjogi törvény módosításával nyerte el komplex, a nem magyar állampolgárok beutazása és tartózkodása valamenynyi idegenjogi szakigazgatási szegmensére kiterjedő hatósági jellegét.

Magyarország európai uniós integrációja, a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező, illetve az úgynevezett harmadik országbeli állampolgárok beutazásának és tartózkodására vonatkozó eltérő jogi környezetének igénye ugyanakkor a 21. század első évében megalkotott törvényi szabályozást sem hagyta sokáig életben. Emiatt 2007-ben – Magyarországon első ízben, de azóta is meglévő módon – a külföldiekre vonatkozó idegenrendészeti jogi tartalom differenciáltan, két külön törvényben került kihirdetésre: a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi I. törvényben (továbbiakban: Szmtv.), illetve a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvényben. Ez utóbbi jogszabály személyi hatályát érintően alkotta meg az Országgyűlés, és lépett volna hatályba a vendégmunkások magyarországi foglalkoztatásáról szóló 2023. évi L. törvény, de azt végül, még hatályba lépése előtt, hatályon kívül helyezte a Btátv.

A 2024. január 1-jével hatályba lépett Btátv. a jogalkotásban addig nem megszokott, egyfajta sajátos újdonságként, jogi kötőerővel nem rendelkező, ugyanakkor informatív tartalmat közvetítő bevezető szöveget, preambulomot ad közre. E tanulmány arra tesz kísérletet, hogy figyelemmel a külföldiek beutazására és tartózkodására vonatkozó alaptörvényi szabályokra is bemutassa, e törvény milyen módon járul hozzá a magyar idegenjogi szakigazgatás szabályozásához és rendszeréhez, és milyen hatást gyakorol az egyes idegenjogi fogalmak értelmezésére.

A preambulum mint törvényt bevezető szöveg mibenléte

Általános értelemben a preambulomot rendszerint törvény, nem ritkán alkotmány vagy alaptörvény szövegéhez csatolt, azt bevezető szöveggént, szerkezetileg előszóként lehet értelmezni. Magában a preambulumban ismertethető a szabályozás előzménye, indoka és célja, valamint rögzíthető olyan elvi, elméleti tétel, amelyet az elfogadásra előkészített tervezet szakaszaiban vagy mellékleteiben a normatív tartalom hiánya miatt nem lehet rendezni.⁵ A preambulum a modern jogban elsősorban azokat az indokokat és célkitűzéseket tartalmazza, amelyek a törvényi rendezés mögött húzódnak meg, ezáltal a jogalkotót vezérlő szempontok is megismerhetővé válhatnak (Lamm – Peschka, 1999).

5 Vö. a jogszabályszerkesztésről szóló 61/2009. (XII. 14.) IRM rendelet 51. § (3) bekezdéssel.

A preambulum értelmezését illetően folyamatosan aktuálisnak tűnik a kérdés, hogy az mennyire hordoz normatív tartalmat. Varga Csaba szerint a jogszabályi bevezetések ritkán tartalmazznak norma tartalmú tételeket, ugyanakkor nem kizárt és kivételes, hogy normatív gyakorlati jelentőséget hordoznak (Varga, 2000). A preambulum így lehet figyelemorientáló felhívás, amely megjelöli a jogalkalmazás vagy az alsóbb szintű további szabályozás szempontjából relevánsabb elemeket, de meg is jelenítheti a hangsúlyozott politikai jelentőséget hordozó kérdésekben a törvényhozásban kifejeződő politikai szükségességét (Varga, 2000).

Sulyok Márton és Trócsányi László a preambulumban nem önálló normatív rendelkezést látnak, hanem kötelezően alkalmazandó jogértelmezési segédletet (Sulyok – Trócsányi, 2009). Fekete Balázs – részint Varga, Sulyok és Trócsányi műveinek kritikai elemzésén keresztül – azon az állásponton van, hogy a preambulum fő funkciója nem a társadalmi viszonyok rendezése, hanem deklaratív és informáló módon járul hozzá az adott jogi környezet értelmezéséhez. Ezzel azonban a jogalkotó felvállalja azt is, hogy a normatív szöveg a preambulumban is összeegyeztethető, amelynek révén nem zárható ki, hogy a jogalkotói szándékkal ellentétes értelmezése legyen az egyébként egyértelműen normatív szöveget tartalmazó rendelkezésnek (Fekete, 2011).

Vörös Imre az alkotmány preambuluma normatív tartalmát illetően azt vallja, hogy az nemcsak a jogértelmezést, hanem a jogalkalmazást is segíti, ezzel megágyazva az azt követő alkotmányszöveg egyes rendelkezéseinek (Vörös, 2011). Patyi András pedig konkrétan az Alaptörvény preambulumaiként megjelenő nemzeti hitvallás értelmezése kapcsán nemmel válaszol arra a kérdésre, hogy egy alkotmány bevezetője értelmezhető-e önmagában a tételes normaszöveg nélkül, és alkotmánybírói határozatok útján idézi, hogy a preambulumnak van egyfajta normatív ereje, de önmagában nem tartalmazhat alapjogot (Pati, 2019).

Fenti gondolatok alapján összességében megállapítható, hogy a preambulók jogelméleti megközelítései nem zárják ki azt, hogy egy törvényt bevezető szöveg ne lehetne felhasználható ugyanabban a törvényben szereplő rendelkezés jogalkalmazói vagy jogirodalmi értelmezése során. Az is körvonalazódni látszik, hogy a preambulók szövege önmagában nem értelmezhetők, helyes következtetések csak a preambulum és az adott jogi rendelkezések összevetését követően vonhatók le. Ez azonban azt is feltételezi, hogy a preambulum nemcsak az adott törvénnyel, hanem magasabb szintű jogszabállyal is összevethető, értelmezés, sőt kritikája ezáltal az alkotmánytörvénnyel kinyilatkoztatott elveken és alapjogokon keresztül lehet teljes.

A külföldiek beutazásáról és tartózkodásáról szóló törvényeket bevezető szövegek

A bevezetésben áttekintett, idegenrendészeti típusú jogszabályok számbavétele során megfigyelhető, hogy részint az eltérő jogalkotási kultúra, részint a különböző jogforrási szintek szövegszerkesztési gyakorlata miatt az 1990-es éveket megelőzően a törvények, miniszteri tanácsi rendeletek és törvényerejű rendeletek általában nem tartalmaztak ünnepélyes hangvételű bevezetőket.

A ki- és bevándorlásról szóló 1989. évi XXIX. törvény volt az első olyan idegenrendészeti természetű jogszabály, amely preambulummal jelent meg. E szerint „*Az Országgyűlés a ki- és bevándorlással kapcsolatos emberi jogok érvényesülése érdekében – az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatával, a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányával összhangban – a következő törvényt alkotja.*” A törvény preambuluma – a törvényi általános indokolás szerint – azt volt hivatott közzétenni, hogy a magyar jogrendszer a mozgás szabadságának a kérdésében, különösen a kivándorlás és a hazatérés mint állampolgári jog szabályozásában nem harmonizált az egyébként 1976 óta⁶ a nem mellesleg Magyarországon is kihirdetett Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánnyal. Ennek oka az volt, hogy az addig hatályban lévő szabályozásban a korlátozó rendelkezések köre egyrészt szélesebb volt a nemzetközi egyezmény által megengedett szabályokhoz képest, másrészt formai szempontból azok a törvéynél alacsonyabb szintű jogforrásokban jelentek meg.⁷ A ki- és bevándorlásról szóló törvény tehát meglévő tartalmi és formai kifogások orvoslását is célozta amellet, hogy nagyvonalúbb kereteket határozott meg mind a ki- és befelé irányuló migrációt érintő szabályozásban.

A külföldiek beutazásáról, magyarországi tartózkodásáról és bevándorlásról szóló 1993. évi LXXXVI. törvény preambuluma szerint: „*Az Országgyűlés - a jogállamiság és az emberi jogok védelme iránti elkötelezettségétől vezérelve; - az ENSZ Alapokmányában, az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatában, a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányában, a Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nemzetközi Egyezségokmányában, a Helsinki Konferencia Záródokumentumában és Nyilatkozatában, az Emberi Jogok Európai Egyezményében, az Európa Tanács Alapokmányában foglalt, valamint nemzetközi szerződésekben vállalt egyéb kötelezettségek teljesítése, továbbá a Magyar Köztársaság belső rendjének és közbiztonságának védelme*

6 Vö. az Egyesült Nemzetek Közgyűlése XXI. ülészakán, 1966. december 16-án elfogadott Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya kihirdetéséről szóló 1976. évi 8. törvényerejű rendelet.

7 Vö. a ki- és bevándorlásról szóló 1989. évi XXIX. törvény általános indokolása.

érdekében a következő törvényt alkotja: ...” Az 1993. évi idegenrendészeti törvény esetében a nemzetközi jogi kötelezettségek mellett megjelenik a belső rend és a közbiztonság védelmének igénye is. Egyfelől tehát, ahogy az e törvény általános indokolásában olvasható, a törvény érvényt kíván szerezni a preambulumban felsorolt dokumentumokban lefektetett elveknek, illetve „európai szemléletű jogi rendezést” kíván adni a külföldiek beutazására, tartózkodására és a bevándorlásra, másfelől jogi alapot kíván teremteni a közrendet veszélyeztető, jogsértő cselekményeket elkövető külföldiekkel szembeni törvényes fellépésre.⁸

Jóval mérsékeltébb bevezetést kapott a 2001. évi XXXIX. törvény, amelynek preambuluma mindössze annyit tett közzé, hogy „Az Országgyűlés a jogállamiság és az emberi jogok védelme iránti elkötelezettségétől vezérelve, a Magyar Köztársaság nemzetközi szerződéseiben vállalt kötelezettségeinek teljesítése, továbbá a Magyar Köztársaság belső rendjének és közbiztonságának védelme érdekében a következő törvényt alkotja.” Tartalmilag e preambulum megismételi az 1993. évi LXXXVI. törvényt bevezető szöveget, hiszen lényegét tekintve a 2001. évi törvény megalkotására is a nemzetközi kötelezettségek teljesítése, illetve a közrend és közbiztonság védelme érdekében volt szükség. Figyelemmel azonban arra, hogy e jogalkotás során már Magyarország európai uniós integrációs törekvései is szerepet játszottak, maga a jogszabály is beiktatott közösségi normákat. Feltehetően szerencsésebb lett volna, ha a preambulum azt is megemlíti, hogy az új jogszabály megalkotására az európai uniós jogharmonizáció érdekében, a schengeni közösségi szabályok beépítése miatt is szükség volt.⁹

Magyarország tényleges schengeni csatlakozásával egyidőben, 2008. január 1-jén hatályba lépett idegenrendészeti jogszabályok esetében a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi I. törvény szűkszavú preambuluma úgy szólt, hogy az „Országgyűlés az Európai Közösséget létrehozó szerződésben biztosított szabad mozgás és tartózkodás joga gyakorlásának biztosítása érdekében a következő törvényt alkotja.” E bevezető szöveg legfontosabb információtartalma abban keresendő, hogy az Európai Uniót létrehozó szerződés a négy alapszabadság egyikeként határozza meg a szabad mozgás és tartózkodás jogát. Ennek az univerzális jognak Magyarország általi elfogadása pedig e törvényben úgy öltött testet, hogy az uniós polgárokra vonatkozó szabályozás elkülönülten, az e körbe nem tartozó, úgynevezett harmadik országbeli állampolgárok esetében

8 A külföldiek beutazásáról, magyarországi tartózkodásáról és bevándorlásról szóló 1993. évi LXXXVI. törvény általános indokolása.

9 Megjegyzendő e követelmények részletesebb említése a külföldiek beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2001. évi XXXIX. törvény általános indokolásában tételesen szerepel.

meglévő migrációs (beutazási és tartózkodási feltételek konkrét meghatározásával együtt járó) korlátozások elhagyásával került kihirdetésre.

A harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény (továbbiakban: Harmtv.) már bővebb bevezetést kapott: „Az Országgyűlés a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló európai térség fokozatos létrehozásában történő közreműködés, valamint az Európai Unió és az azon kívüli országok társadalmi és gazdasági fejlődésének előmozdítása érdekében – az Alkotmány 58. §-ában foglaltakra figyelemmel – a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról a következő törvényt alkotja.” E törvényi preambulum egyszerre hivatkozik Magyarország uniós kötelezettségeire, valamint arra is, hogy a szabad mozgás és tartózkodás jogával nem rendelkező személyek beutazásának és tartózkodásának engedélyezésével, illetve korlátozásával összefüggésben figyelemmel kell lenni az Alkotmány¹⁰ 58. § rendelkezéseire is. Ez az alkotmányi norma pedig magában foglalja a lakóhely és a tartózkodási hely szabad megváltoztatásának, illetve az ország elhagyásának a jogát, valamint a külföldi kiutasításának törvényességi elvét.

A Harmtv. preambuluma az alkotmányi kötöttség külön artikulálásával fejezte ki, hogy a szabad mozgás és tartózkodás jogával nem rendelkező külföldiek belföldi tartózkodása, illetve annak korlátozása törvényi feltételek által körülhatárolt jog. Ez az alkotmányi hivatkozás az Alaptörvény 2011. évi kihirdetésével eltűnt a preambulum szövegéből.¹¹ Ez a változtatás kézenfekvőnek tekinthető, hiszen az Alkotmány hatályon kívül helyezését – kevésbé szokványos módon – a preambulum egyébként normatív tartalmat nem közvetítő szövegében is le kellett követni. Ugyanakkor megalapozottan merül fel annak a kérdése, hogy helyette miért nem került beiktatásra az Alaptörvény XIV. és XXVII. cikkeire vonatkozó hivatkozás, amely rendelkezések lényegében átvették a külföldi kiutasításának törvényes határozathoz kötöttségét, illetve a belföldi jogszerű tartózkodással összefüggő mozgásszabadságot. A módosító jogszabály részletes indokolásának hiánya miatt ugyan a jogalkotói szándék rejtve marad, de a Harmtv. preambulumban bekövetkezett változás különösebb értelmezési problémát ennek ellenére nem szabad, hogy okozzon, hiszen az Alaptörvény így is olyan jogszabályként lépett hatályba 2012. január 1-jén, amely irányadó kell legyen bármilyen, a harmadik országbeli külföldiek beutazásával, tartózkodásával vagy éppen kiutasításával összefüggő törvényi és alacsonyabb szintű részletszabályok megfogalmazását illetően.

10 Az úgynevezett Harmtv. megalkotása idején a többszörösen módosított, a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény volt hatályban.

11 A preambulum szövegéből az Alkotmány 58. §-ra vonatkozó hivatkozás az egyes törvények Alaptörvénnyel összefüggő módosításáról szóló 2011. évi CCI. törvény 300. § értelmében vesztette el hatályát.

Bár nem teljes körű idegenrendészeti szabályozásként lépett volna hatályba, mégis a külföldiek tartózkodását érintő jogszabályként hirdették ki a vendégmunkások magyarországi foglalkoztatásáról szóló 2023. évi L. törvényt, amelynek preambuluma mindössze egy mondatban tartalmazta, hogy az „*Országgyűlés a magyar munkavállalók munkahelyeinek megőrzése, valamint a vendégmunkások átlátható és szabályozott keretek között történő magyarországi foglalkoztatásának biztosítása érdekében a következő törvényt alkotja.*” E bevezető szövegben a törvény megalkotásának közvetett, de annak személyi hatályához lényegében nem kapcsolódó céljának (magyar munkavállalók munkahelyeinek megőrzése) kinyilatkoztatása mellett a jogalkotó azt kívánta kifejezni, hogy a hatályos foglalkoztatási szabályok és kedvezmények figyelembevételével olyan jogszabályi környezet szülessen, amely a munkavállalás engedélyezésének szempontjából kedvezményes helyzetben lévő foglalkoztatók számára is egyértelművé teszi, hogy vendégmunkásokat milyen feltételekkel és eljárásjogi szempontok tekintetbevételével tudják Magyarország területén huzamosabb időtartamban foglalkoztatni.¹² Feltételezhetően ez a törvény nem a rövid preambulumi szöveg miatt nem lépett hatályba 2023. november 1-jén. Az úgynevezett vendégmunkás törvény alkalmazásának mellőzése sokkal inkább olyan, a harmadik országbeli állampolgárok köréből kikerülő külföldiek munkavállalására és huzamosabb tartózkodására vonatkozó egyéb jogalkotói szándék miatt történhetett meg, amely a magyar törvényhozás esetében a Btátv. „előszavából” derül ki.

A Btátv. preambuluma

A preambulum szövege

„Az újra növekvő migráció miatt idegenrendészeti szigorításra van szükség! Magyarország a magyaroké és a magyar munkahelyek is első helyen a magyarokat illetik meg. Világosan kell szabályoznunk, ki és mennyi ideig tartózkodhat Magyarország területén. Sem a munkavégzés, sem más tartózkodás nem lehet korlátlan és nem hosszabbítható meg automatikusan. A Kormány ezért új átfogó törvény alkotására tesz javaslatot, amely szigorítja és egyértelművé teszi külföldi állampolgárok Magyarországon való tartózkodásának, munkavállalásának jogcímeit és feltételeit.

¹² Vö. A vendégmunkások magyarországi foglalkoztatásáról szóló 2023. évi L. törvény általános indoklása.

Magyarország szuverén állam – maga határozza meg, hogy kit enged a területére, és mindenkitől elvárjuk, hogy a magyar törvényeket és az együttélés magyar normáit tartsa be. Aki a magyar törvényeket és a magyar szabályokat nem tiszteli, annak azonnal el kell hagynia Magyarország területét. Ha Magyarország területét nem hagyja el önként, akkor – törvényesen, de határozottan – el kell távolítani.

A törvény egyértelművé teszi, hogy vendégmunkásokat Magyarországon csak a legszigorúbb szabályok mellett lehet alkalmazni. A magyarországi munkavállalás szigorításával újabb jogi védelmet alkotunk azért, hogy Magyarországot megvédjük a tömeges bevándorlástól. Külföldi csak akkor végezhet Magyarországon munkát, ha annak elvégzésére magyar munkavállaló nem vállalkozik. Ezért minden egyes álláshely esetében először meg kell vizsgálni, hogy van-e magyar munkavállaló, ha van, őt kell alkalmazni, ha nincs, akkor lehet vendégmunkást foglalkoztatni. Csak annyi vendégmunkás jöhet Magyarországra, amennyi betöltetlen álláshely van. A vendégmunkások csak korlátozott ideig tartózkodhatnak Magyarországon, ezt követően el kell hagyniuk az országot.

A magyarországi tartózkodás idegen állam polgára számára nem alapjog! Külföldi kizárólag a magyar állam által elfogadott célból, jogcímen, ideig és feltételek teljesülése esetén tartózkodhat Magyarországon. Harmadik országbeli állam állampolgára tartósan Magyarország területén a magyar állam engedélyével tartózkodhat vagy vállalhat munkát, kizárólag akkor, ha a harmadik országbeli állampolgár magyarországi tartózkodása a magyar társadalom érdekeit szolgálja, és magyarországi munkavállalása egyetlen magyar állampolgárt sem hoz kedvezőtlen helyzetbe. Az Országgyűlés ezért – körütekintően mérlegelve a magyarországi tartózkodásra okot adó körülmények hasznosságát – a harmadik országbeli állampolgárok magyarországi beutazásának és tartózkodásának anyagi és eljárási szabály- és szankciórendszerét az alábbiak szerint állapítja meg: ...”

Az idézett szöveg esetében szembevetendő, hogy nem egy szokványos preambulumról beszélünk. Ez nemcsak a szövegezés terjedelmét, hanem annak megfogalmazását illetően is igaz, hiszen a preambulumban kevésbé a közvetlen jogalkotói szándék, inkább a jogalkotást tételesen igazolni szándékozó politikai akarat nyilvánul meg. E preambulum szokatlanságát így az egyes mondatok útján történő kinyilatkoztatások adják. Ez a gyakorlat a magyar jogalkotás történetében sokáig csak az Alaptörvény nemzeti hitvallás tételmondataiban (Patyi, 2019) volt megfigyelhető.

Fentiek mellett a járványügyi veszélyhelyzet kihirdetését követően, a veszélyhelyzet idején alkalmazandó szabályok alkalmazását illetően tartotta még szükségesnek a jogalkotó, hogy a társadalom számára aktuálisan fontosnak tekinthető

jogszabályt hosszabb, a jogszabály tartalmát előzetesen értelmező, ennél fogva a jogszabály címzettjeit szinte nevelni szándékozó bevezető résszel lássa el.¹³ Minthogy a társadalom kormányzati elvárásoknak megfelelő működésre nevelés szándéka a Btátv. preambulumból is kiolvasható, a rendkívüli jogalkotási környezetben született kormányrendelet bevezető szövegének stílusa inkább tekinthető a Btátv. preambulumát is jellemző nyelvtani stílus előfutárának.

A preambulum egyes tételei

A törvényi szabályozás céljának megállapítása

A Btátv. preambuluma kezdetben a törvény megalkotásának a jogalkotó szempontjából fontosnak tartott társadalmi szükségességét vázolja fel. Ugyan mondat szerkesztési szempontból több esetben is rejtve marad az alany, így a helyes értelmezéshez a törvény címéből kell kiindulni, és megállapítani, hogy a szabályozási akarat nem minden külföldi, hanem csak a harmadik országbeli állampolgárok tartózkodási idejének normatív meghatározására vonatkozik.

A szabályozás célja a bevezető szöveg szerint annak meghatározása, hogy az ilyen (nem magyar) állampolgár munkavégzésére, tartózkodására vonatkozó engedély nem lehet korlátlan – másképp fogalmazva határozatlan – idejű, illetve annak meghosszabbítása kizárólag a munkavégzés, illetve a tartózkodás engedélyezéséhez szükséges feltételek ismételt hatóság általi elbírálását követően (nem pedig automatikusan) hosszabbítható meg.

A külföldiek beutazása, tartózkodása korlátozásának kérdése

Az állami szuverenitás összetevője, hogy az idegen állampolgárságú személyek beutazása és tartózkodása mellett legyenek effektív szabályok olyan helyzetekre is, amikor a társadalmi együttélési szabályokat megsértő külföldiek beutazását és tartózkodását korlátozni szükséges. A Btátv. preambulum szövege ugyanakkor meglehetősen elnagyoltan szögezi le, hogy aki a magyar szabályokat nem tiszteli, azonnal el kell hagynia Magyarország területét. A külföldi ország elhagyási kötelezettségére az Alaptörvény – fentebb már hivatkozott cikke alapján – azt határozza meg, hogy „Magyarország területén tartózkodó külföldit

13 Vö. a veszélyhelyzet idején alkalmazandó védelmi intézkedések második üteméről szóló 484/2020. (XI. 10.) Korm. rendelet.

csak törvényes határozat alapján lehet kiutasítani. Tilos a csoportos kiutasítás.”¹⁴ A kiutasítás mint hatósági döntés kiszabásának további törvényi részletszabályait pedig egyfelől a Büntető Törvénykönyvben,¹⁵ másfelől a Btátv. egyes rendelkezéseiben¹⁶ kell keresnünk. Ennek megfelelően a külföldi országelhagyási kötelezettsége automatikusan nem teremődik meg a magyar szabályok iránti tiszteletlenségből. Eleve a külföldiek különböző kategóriái esetében másként érvényesül a kiutasítás elrendelhetőségének feltételei a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek, a harmadik országbeli állampolgárok vagy a menedékgogi státusszal rendelkezőket illetően. Az idézett preambulumi állítás így önmagában megfelelő normatív tartalommal nem bír, azt kizárólag a kiutasításra vonatkozó alaptörvényi, büntetőjogi és idegenrendészeti részletszabályok összességében elhelyezve lehet helyesen értelmezni.

Azonban pontosabban jelenik meg a preambulumban annak leírása, hogy mi a jogkövetkezménye, ha a külföldi az országelhagyási kötelezettségét önként nem teljesíti. Ennek tradicionális eszköze a kitoloncolás, amely mint idegenrendészeti kényszerintézkedés – törvényi meghatározása szerint – a kiutasítás hatósági kísérettel történő végrehajtását jelenti,¹⁷ és abban az esetben kerülhet rá sor, ha a harmadik országbeli állampolgár kiutazásának ellenőrzése nemzetközi szerződésben vállalt kötelezettség érvényesítése, illetve a nemzetbiztonság, a közbiztonság vagy a közrend védelme érdekében szükséges, vagy a kiutasítási döntésben meghatározott határnapig távozási kötelezettségének nem tett eleget.¹⁸

A harmadik országbeli állampolgár mint vendégmunkás

Ugyan a migráció történetében, különösen a második világháborút követő évek Európán belüli vándorlásának egyik tényezőjeként a vendégmunkás kifejezés gyakran alkalmazott fogalomnak tekinthető (például Szuhai, 2018.), a külföldiek szabályozásának (idegenjog) hazai történetében az országban foglalkoztatott külföldiek meghatározásaként ez a szó hosszú ideig jellemzően nem fordult elő. Ennek első konkrét példája a fentebb már említett 2023. évi L. törvény volt, amely már a címében megjelenítette a vendégmunkás kifejezést, de a törvény e külföldi kategóriára önálló definíciót is alkotott, amely szerint „*vendégmunkás: munkavállalás céljából Magyarországra érkező és Magyarországon az e törvényben meghatározott feltételek és foglalkoztató által foglalkoztatásra irányuló*

14 Magyarország Alaptörvénye XIV. cikk (2) bekezdés.

15 Vö. a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (Btk.) 59–60. §.

16 Vö. Btátv. XIII. fejezet.

17 Btátv. 110. § b) pont.

18 Btátv. 113. § (1) bekezdés.

*jogviszonyban foglalkoztatott, Magyarországgal nem szomszédos, Európai Gazdasági Térségen kívüli, az 5. § c) pontja alapján meghatározott harmadik ország állampolgára.*¹⁹

E külön fogalmi meghatározásra – a törvény indokolása szerint – azért volt szükség, mert így lehetett csak létrehozni a harmadik országbeli állampolgár fogalmától megkülönböztetve, speciális foglalkoztatotti kategóriaként azt a Magyarországgal nem szomszédos harmadik országbeli állampolgárokat közös halmazba terelő személyi kört, akiknek a foglalkoztatása miatti beutazására és tartózkodására különös feltételeket lehetett meghatározni. Az már a jogalkotás jelenkori sajátossága, hogy e törvényt, és vele együtt e személyi kategóriát még életbe lépését megelőzően hatályon kívül helyezték.

A Btáv. ugyan a vendégmunkásra mint személyi kategóriára nem ad a 2023. évi L. törvényben lefektetett példához hasonló fogalmat, magát a kifejezést megtartja, és több helyen, továbbá külön fejezetben tartalmaz vonatkozó rendelkezéseket. A vendégmunkásra vonatkozó definíció – a 2023. évi L. törvényhez képest – kiterjesztőbb módon jelenik meg, ismételten részévé válnak a Magyarországgal szomszédos harmadik országbeli állampolgárok, így vendégmunkásnak minősül valamennyi, Magyarországon munkavégzés céljából tartósan tartózkodó harmadik országbeli állampolgár. Némileg zavarónak hathat azonban a preambulumban az, hogy az a vendégmunkás és a külföldi munkavállaló kifejezéseket mintha egymás szinonimájaként használná. A jogalkotói szándék az uniós állampolgársághoz tartozó privilégiumok léte miatt természetesen nem terjeszkedhet túl a harmadik országbeli állampolgárok személyi körén. Maga a szabályozás így nem is értelmezhető a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező külföldiekre, akiknek magyarországi foglalkoztatása egyébként is az Európai Közösséget létrehozó szerződésben biztosított jogok érvényesülése elvén, külön jogszabályi²⁰ kereteken alapul.

Jogértelmezési szempontból csak érintőlegesen mutatkozhat relevánsnak az a kijelentés is, miszerint a vendégmunkások foglalkoztatásának alapja és mértéke a hazai munkavállalók mobilizálásának elégtelensége. Maga a törvény viszont nem követi le ezt a preambulumi kinyilatkoztatást, mivel nem kínál szabályt arra, hogyan kell megvizsgálni és igazolni, hogy a magyar munkavállalók által mely álláshelyek maradnak betöltetlenül, illetve milyen módja lehet a vendégmunkások foglalkoztatási jogviszonya és tartózkodási engedélye időbeli érvényességének a módosítására, külön korlátozására, ha az egyébként általuk betöltött álláshelyekre később magyarországi munkavállaló is jelentkezne. A preambulum

19 2023. évi L. törvény 2. § 8. pont.

20 Vö. Szmvtv.

által megszövegezett magyar munkavállalók foglalkoztatása elsőbbségének, illetve helyettesítésének az elve ugyanakkor – igaz, nem a preambulum szöveg szerinti, kivételt nem tűrő közvetítésének megfelelően, de – más jogszabály útján érvényesül. Ez a harmadik országbeli állampolgárok magyarországi foglalkoztatásának nem összevont kérelmezési eljárás alapján történő engedélyezéséről, az engedélyezési kötelezettség alóli mentességről, a fővárosi és megyei kormányhivatal munkaügyi központjának az összevont kérelmezési eljárásban való szakhatósági közreműködéséről, valamint a Magyarországon engedélymentesen foglalkoztatható harmadik országbeli állampolgárok magyarországi foglalkoztatásának bejelentéséről, és a munkabér megtérítéséről szóló 445/2013. (XI. 28.) Korm. rendelet. E szerint például munkavállalási engedély elutasításának oka lehet, ha a foglalkoztató a tartósan munkaviszonyban álló magyar munkavállaló helyett, jogszerű indok nélkül, harmadik országbeli állampolgárt kíván foglalkoztatni.²¹

A vendégmunkások jogszerű foglalkoztatásához kapcsolódó lényeges, a preambulum által expressis verbis nem érintett, de a szigorú törvényi szabályozáshoz kapcsolódó tényezője annak számbavétele, hogy milyen szankció származik abból, ha a vendégmunkás (nota bene Magyarországon munkát végző harmadik országbeli állampolgár) foglalkoztatása a Btátv. szerinti engedélyezési eljárás kezdeményezése nélkül, avagy – a törvényi preambulum szellemében is hozott – tartózkodási engedély megadásának vagy az ilyen engedély meghosszabbításának megtagadása ellenére történik. Az ilyen tényállásra jogkövetkezményt a Btátv.²² és annak végrehajtási rendelete²³ is ismer, végső soron pedig a magyar jogrendszerben közel másfél évtizede jelen lévő, az Európai Parlament és Tanács által 2009-ben hozott, úgynevezett szankciós irányelv révén implementált harmadik országbeli állampolgár jogellenes foglalkoztatása²⁴ különös büntetőjogi tényállásának alkalmazása lehet.

A magyarországi tartózkodás alapjogi vonatkozásai

A preambulumban a vendégmunkás státusán túlmutató megállapítás, hogy a külföldiek (preambulumszerű megfogalmazásában ezúttal kissé elnagyoltan mint idegen állam polgára) magyarországi tartózkodása nem alapjog. Figyelemmel arra, hogy a külföldiek beutazásáról és tartózkodásáról szóló jogszabályok (ide

21 Vö. 445/2013. Korm. rendelet 6. § (2) bekezdés d) pont.

22 Vö. Btátv. 98. § (1) bekezdés b)-c) pont.

23 A harmadik országbeli állampolgárok beutazására és tartózkodására vonatkozó általános szabályokról szóló 2023. évi XC. törvény végrehajtásáról szóló 35/2024. (II. 29.) Korm. rendelet. XIII. Fejezet.

24 Btk. 356. §.

értve nem csak az Szm. és a Btátv. rendelkezéseit, hanem ezek mellett még a menedékjogi törvényt²⁵ is) egyike sem mentes olyan szabályok megfogalmazásától, amelyek a tartózkodás bejelentésére (regisztrálására) vagy engedélyeztetésére vonatkoznak, megalapozottnak tekinthető az az állítás, hogy az illetékes magyar hatóságok közreműködése nélkül egyetlen külföldi (nem magyar állampolgár) sem tartózkodhat huzamosabb ideig Magyarországon. Azonban tekintettel arra, hogy az uniós állampolgársággal rendelkező személyek számára a szerződésekben és a végrehajtásukra hozott intézkedésekben megállapított korlátozásokkal és feltételekkel minden uniós polgárnak joga van a tagállamok területén a szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz,²⁶ továbbá szem előtt tartva, hogy az uniós szerződések egy belső határok nélküli térséget hoznak létre, és minden uniós polgárnak biztosítják a tagállamok területén való szabad mozgás és letelepedés jogát,²⁷ feltétlenül nem lenne szerencsés a magyarországi tartózkodást mint alapvető jogot az uniós térségen belül tagadni. Ez esetben a jogalkotó szándéka minden bizonnyal a harmadik országbeli állampolgárookra terjedhet ki, hiszen az ő esetükben – még közvetlen hozzátartozói minőségben sem igazolható – a magyarországi tartózkodás mint alapjog.

Fentiekkel ellentétben kevésbé tekinthető normatív alapokon nyugvó megállapításnak az a mondatfordulat, amely szerint a harmadik országbeli állampolgár munkavállalása egyetlen magyar állampolgárt sem hozhat kedvezőtlen helyzetbe. E kinyilatkozással meghatározott helyzet ugyanis a Btátv. vagy más – fentebb már említett – jogszabály erejénél fogva akkor lenne kezelhető, ha a harmadik országbeli állampolgár magyarországi foglalkoztatásának engedélyezése során bármelyik cselekvőképes magyar állampolgár nyújthatna be a kiadott engedéllyel szemben jogorvoslatot, állítván, hogy a kiadott engedély az ő munkavállalási jogát kedvezőtlenül befolyásolja. Egy ilyen, közzététel útján kihirdetett és biztosított jogorvoslati lehetőség megfogalmazása viszont feltételezhetően a harmadik országbeli állampolgárok belföldi foglalkoztatásának ellehetetlenüléséhez vezetne, mivel relatív módon bármelyik magyar munkát vállalni képes állampolgár hivatkozhatna saját személyében megjelenő érdekre egy külföldi részére kiadandó engedéllyel összefüggésben.

Mindazonáltal alapjogi kérdéseket illetően jól látható, hogy amíg az 1989 óta formálódó idegenjogi és idegenrendészeti jogalkotás keretében megszületett törvényi preambulumok kezdetben az emberi jogok védelmét (1989), a jogállamiság iránti elkötelezettséget (1993), később a belső rend és a közbiztonság

25 A menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény.

26 Vö. az Európai Unióról szóló szerződés és az Európai Unió működéséről szóló szerződés egységes szerkezetbe foglalt változata (2016/C 202/01) 21. cikk (1) bekezdés.

27 Uo. (24.) jegyzőkönyv.

védelmét (1993 és 2001), illetve az uniós csatlakozást követően a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló európai térség fokozatos létrehozásában történő közreműködést (2007) emelik ki, addig a 2023. év végén kihirdetett jogszabály – kétségek nélkül a migrációban rejlő potenciális veszélyek miatti általános társadalmi félelemérzés okán is – a külföldiek tartózkodásához kapcsolódó alapjog tagadása mellett a migráció miatti idegenrendészeti szigorítás igényét helyezi előtérbe.

Összegzés

A magyar jogalkotásban a preambulum tradicionálisan ünnepélyes hangvételű, az adott jogszabályt kevésbé kiegészítő vagy magyarázó, inkább annak megalkotása szükségszerűségét közvetítő szöveget jelentett. A 2011. április 25-én elfogadott Alaptörvény bevezetéseként olvasható nemzeti hitvallás mind a preambulum megfogalmazásának, mind annak jogi értelmezésének új irányát jelenítette meg. Az, hogy az Alaptörvény ünnepélyes felütése főként úgynevezett tételmondatokból, a jogalkotótól származó, normatív kötelezettséget vagy jogosítványt nem közvetítő kinyilatkoztatásokból áll, példát mutathat más, az állami, társadalmi és gazdasági működés szempontjából lényeges törvények jövőbeni megalkotásának gyakorlatához is. Más kérdés, hogy az eltelt több mint egy évtizedben az ország működésében kiemelkedőnek tekinthető fontosabb jogszabályok (büntető törvénykönyv, polgári törvénykönyv, bíróságokról szóló törvény, rendőrségi törvény stb.) továbbra is a hagyományosabb, a jogszabály megalkotása egyszerűbb indokainak a megmutatását közreadó preambulummal jelentek meg. Ezzel ellentétben a járványügyi veszélyhelyzetben közzétett kormányrendeletek között pedig találunk példát olyan jogforrásra, amely hosszabb, tárgyilagos módon vezeti be az adott szabályozási tartalmat.

A 2024. január 1-jével hatályba lépett, a harmadik országbeli állampolgárok beutazásával és tartózkodásával, ez utóbbit érintően kiemelten a munkavállalásával kapcsolatos jogszabályi rendelkezéseket magában foglaló Btátv. egy hosszabb, mondatszerkesztését és fogalmazási eszközrendszerét nézve nem az ünnepélyes hangvételű előszónak megfelelő szöveggel jelent meg. Csak mondatszerkesztési szempontból is érdekes lehet annak vizsgálata, hogy egy preambulumban mennyire megszokott a mondatvégi felkiáltó írásjelek alkalmazása. Az Alaptörvény bevezetéseként, valamint idővel később, a veszélyhelyzeti rendeleti jogalkotás során megismert tételmondatok olyan kinyilatkoztatásokat tartalmaznak, amelyek kategorikus módon, nem kodifikációs természetű, sokkal inkább politikai hangvételű üzeneteket tartalmaznak.

A Btátv. preambulumban közzétett állítások a törvényi rendelkezések szövegezéséhez sem minden tekintetben illeszkednek maradéktalanul. Ha azonban a preambulumban rögzített állítást maga a jogszabály szorosan nem követi le, úgy az nem minősül feltétlen jogalkotási hibának, hiszen a preambulumban – még az Alaptörvény nemzeti hitvallását érintően sem – keletkezett jogot vagy fogalmaz meg kötelezettséget. Ugyanebből a megfontolásból sem számít jogalkotási semmisségi oknak, ha a preambulumban az egyes alanyi kategóriákat elnagyoltan kezeli a törvényi szövegezéshez képest. Jogértelmezési szempontból kétségtelenül szerencsésebb lenne, ha a preambulumban a jogszabály normáinak teljes mértékben megfelelné, mint ahogy az is, ha a preambulumban megfogalmazása a magasabb szintű jogszabállyal – törvény esetén az alaptörvénnyel – is abszolút módon harmonizálna. Minthogy azonban maga a preambulumban legfeljebb a törvény szellemének, ezzel a jogalkotói szándéknak a megismerését szolgálja, a jogszabályi, normatív rendelkezéseket nem írja felül, így jogszabályon belüli vagy azon kívüli összeütközést sem eredményezhet a jogalkalmazás során.

Másképp fogalmazva: joggyakorlati és jogelméleti téren a preambulumban szövegezését kizárólag az adott jogszabály, illetve más jogszabályok – ide értve akár az Alaptörvény – rendelkezései előre bocsátásával, azok tartalmához igazítva lehet csak értelmezni. Ezzel összefüggésben inkább az tűnik valószínűnek, hogy a jogalkotó elsődlegesen nem is jogi hatásokat kíván kiváltani egy törvényi előszó kijelentéseinek kategorikus megfogalmazásával, sokkal inkább a társadalom tagjaihoz kíván közvetlenül szólni a jogszabály tárgyát illetően. Ez utóbbi pedig az adott, jelen esetben a külföldiek beutazását és tartózkodását illető hatósági jogalkalmazási tevékenységet érintően inkább mutatkozik egyfajta sajátos, a törvény címzettjeinek szánt ismeretfejlesztési akarattal.

Felhasznált irodalom

- Fekete B. (2011). Preambulumok és nyelvfilozófia avagy a preambulumok normativitásáról másként. *Pázmány Law Working Papers*, 2(33).
- Lamm V. & Peschka V. (1999). *Jogi Lexikon*. KJK-Kerszöv Jogi és Üzleti Kiadó.
- Patyi A. (2019). Gondolatok a Nemzeti Hitvallás értelmezéséről. In Patyi A. (Szerk.), *Rendhagyó kommentár egy rendhagyó preambulumról. Magyarország Alaptörvénye, Nemzeti hitvallás* (pp. 9–14). Dialóg Campus.
- Sulyok M. & Trócsányi L. (2009). Preambulum. In Jakab A. (Szerk.), *Az alkotmány kommentárja* (pp. 83–106). Századvég.
- Szuhai I. (2018). A németországi török diaszpóra kialakulása és migrációjának dinamikája. In Gulyás É. (Szerk.), *Migráció és a bevándorlókhoz való viszony Németországban és Magyarországon* (pp. 77–90). SZE Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar Jogelméleti Tanszék.

Varga Cs. (2000). *A jog mint logika, rendszer és technika*. Osiris.

Vörös I. (2011). Preambulumot az Alkotmányhoz – de milyet? In Lamm V., Majtényi B. & Pap A. L. (Szerk.), *Preambulum az alkotmányokban* (pp. 23–31). Complex.

Alkalmazott jogszabályok

17/1954. (III. 10.) MT rendelet a külföldiek be- és kiutazásáról és az ország területén való tartózkodásáról

24/1966. (IX. 25.) Korm. rendelet a külföldiek be- és kiutazásáról, valamint az ország területén való tartózkodásáról

162/1999. (XI. 19.) Korm. rendelet a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatalról

445/2013. (XI. 28.) Korm. rendelet a harmadik országbeli állampolgárok magyarországi foglalkoztatásának nem összevont kérelmezési eljárás alapján történő engedélyezéséről, az engedélyezési kötelezettség alóli mentességről, a fővárosi és megyei kormányhivatal munkaügyi központjának az összevont kérelmezési eljárásban való szakhatósági közreműködéséről, valamint a Magyarországon engedélymentesen foglalkoztatható harmadik országbeli állampolgárok magyarországi foglalkoztatásának bejelentéséről, és a munkabér megtérítéséről

1903. évi V. törvények külföldieknek a magyar korona országai területén való lakhatásáról

1976. évi 8. törvényerejű rendelet az Egyesült Nemzetek Közgyűlése XXI. ülészakán, 1966. december 16-án elfogadott Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya kihirdetéséről

1982. évi 19. törvényerejű rendelet a külföldiek magyarországi tartózkodásáról

1989. évi XXIX. törvény a kivándorlásról

1993. évi LXXXVI. törvény a külföldiek beutazásáról, magyarországi tartózkodásáról és bevándorlásáról

2001. évi XXXIX. törvény a külföldiek beutazásáról és tartózkodásáról

2007. évi I. törvény a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról

2007. évi II. törvény a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról

2007. évi LXXX. törvény a menedékjogról

2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről

2023. évi L. törvény a vendégmunkások magyarországi foglalkoztatásáról

2023. évi XC. törvény a harmadik országbeli állampolgárok beutazására és tartózkodására vonatkozó általános szabályokról

Magyarország Alaptörvénye

A cikk APA szabály szerinti hivatkozása

Hautzinger Z. (2024). Preambulum az idegenjogi szakigazgatás rendszerében. *Belügyi Szemle*, 72(7), 1167–1185. <https://doi.org/10.38146/BSZ-AJIA.2024.v72.i7.pp1167-1185>

Nyilatkozatok

Összeférhetlenség

A szerző nem jelentett összeférhetlenséget.

Finanszírozás

A szerző nem kapott pénzügyi támogatást a kutatáshoz, a szerzőséghez és/vagy a cikk publikálásához.

Etikai nyilatkozat

Jelen cikkhez nem kapcsolódik adatkészlet.

Nyílt hozzáférésről szóló tájékoztatás

Jelen cikk a Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY NC-ND 2.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.0/>) feltételei szerint publikált Open Access közlemény, melynek szellemében a cikk bármilyen médiumban szabadon felhasználható, megosztható és újraközölhető, feltéve, hogy az eredeti szerző és a közlés helye, illetve a CC License linkje feltüntetésre kerülnek.

Levelező szerző

A cikk levelező szerzője Hautzinger Zoltán, aki a hautzinger.zoltan@uni-nke.hu e-mail címen érhető el.